

Deze brochure gaat over vrijwillige en onvrijwillige opname onder de Wet Zorg en Dwang (hierna Wzd).

Daarnaast regelt de Wzd de onvrijwillige zorg bij personen met een verstandelijke beperking of een psychogeriatrische aandoening (zoals dementie).

Wat is een onvrijwillige opname?

Een onvrijwillige opname is een opname waartegen u of uw vertegenwoordiger zich verzet, maar waarvan mensen uit uw omgeving vinden dat deze wel noodzakelijk is.

Voordat een onvrijwillige opname plaatsvindt wordt altijd eerst gekeken naar alternatieven, waaronder een vrijwillige opname. Pas als deze er niet zijn wordt u onvrijwillig opgenomen. Een onvrijwillige opname is bedoeld voor uw eigen bestwil en zal alleen plaatsvinden wanneer sprake is van gevaar voor uzelf en/of voor mensen in uw omgeving.

Er zijn drie verschillende vormen van onvrijwillige opname:

1. besluit tot opname en verblijf
2. rechterlijke machtiging
3. inbewaringstelling

Besluit tot opname en verblijf

Opname en verblijf vindt alleen plaats in een Wet Zorg en Dwang (Wzd)-geregistreeerde accommodatie en wordt altijd gebaseerd op een 'besluit tot opname en verblijf' (artikel 21 Wzd) van het CIZ (Centrum Indicatiestelling Zorg). De cliënt toont dan geen bereidheid noch verzet. Hiermee kwalificeert deze optie zich niet als vrijwillig, maar ook niet als onvrijwillig. Het initiatief voor een opname kan worden genomen door uw echtgenoot/geregistreeerde partner/andere levensgezel of uw vertegenwoordiger en zijn/haar familieleden. Zij kunnen bij het CIZ een aanvraag indienen om een besluit tot opname en verblijf af te geven. U kunt zelf geen aanvraag indienen.

Verblijft u al in een geregistreeerde accommodatie, dan kunnen naast de hierboven genoemde personen

ook de zorgaanbieder en de Wzd-functionaris werkzaam bij de zorgaanbieder, een aanvraag indienen bij het ClZ.

De Wzd-functionaris kan dit ook doen wanneer u niet in een accommodatie bent opgenomen, maar wel zorg ontvangt op basis van een zorgleefplan waarin onvrijwillige zorg is opgenomen (zie ook onder stappenplan).

De Wzd-functionaris is een terzake kundige arts of GZ-psycholoog die verantwoordelijk is voor de algemene gang van zaken op het terrein van onvrijwillige zorg.

Rechterlijke machtiging

De Wet zorg en dwang (Wzd) zegt het volgende over onvrijwillige opname:

“Onvrijwillige opname en verblijf (of voortzetting van het verblijf van een cliënt) is alleen mogelijk met een rechterlijke machtiging in een geregistreerde accommodatie.”

U mag niet zomaar onvrijwillig worden opgenomen. Wanneer u zich duidelijk verzet tegen opname, terwijl personen uit uw naaste omgeving vinden dat dit wel noodzakelijk is, dan kan de rechterlijke machtiging worden ingezet. Een rechter besluit in

dat geval of u opgenomen moet worden.

De rechter doet zo snel mogelijk uitspraak. Deze uitspraak is zes maanden geldig. U kunt tegen deze uitspraak in beroep bij de Hoge Raad. Dit betekent echter niet dat u dan niet wordt opgenomen. Voordat de zes maanden voorbij zijn, wordt opnieuw bekeken welke zorg u nodig heeft. Op basis daarvan kan uw verblijf eventueel verlengd of beëindigd worden.

Inbewaringstelling

Is er geen tijd om te wachten op een rechterlijke machtiging, dan kan worden gekozen voor inbewaringstelling. Dit houdt in dat u binnen 24 uur gedwongen mag worden opgenomen. Deze maatregel kan worden ingezet wanneer er een groot risico bestaat op ‘ernstig nadeel’. Dit betekent dat er acute onaanvaardbare risico’s zijn voor de veiligheid van uzelf en/of uw omgeving.

Ook tijdens een inbewaringstelling heeft u rechten. Zo ontvangen u en uw vertegenwoordiger beiden een kopie van de beschikking. Hierin kunt u lezen wat de reden is dat u in bewaring bent gesteld. Ook wordt gezorgd dat u binnen 24 uur beschikt over een advocaat,

tenzij u dit zelf niet wilt. Daarnaast wordt geregeld dat uw naasten zo snel mogelijk op de hoogte worden gesteld van uw opname.

Zorgleefplan

Nadat u bent opgenomen zorgt Sevagram dat u de best mogelijke zorg krijgt. Hiervoor wordt een zorgleefplan opgesteld, waarin staat welke zorg en ondersteuning u ontvangt. Dit plan bespreken we met u en uw vertegenwoordiger en als u dat wilt ook met uw familie. Sevagram zorgt voor een juiste uitvoering van het zorgleefplan en regelmatige evaluatie. Op deze manier ontvangt u altijd de best mogelijke zorg, passend bij uw wensen en behoeften.

De Wzd heeft als uitgangspunt dat u alleen vrijwillige zorg ontvangt. Er is sprake van vrijwillige zorg wanneer u er vrijwillig en bewust voor kiest om zorg te ontvangen.

Wat houdt onvrijwillige zorg in?

Wanneer u of uw vertegenwoordiger zich tegen vrijwillige zorg verzet en er sprake is van zogenaamd ernstig nadeel, wordt onvrijwillige zorg overwogen. Onvrijwillige zorg wordt alleen toegepast als uiterste middel, of wanneer er geen minder

ingrijpende alternatieven zijn.

Op het moment dat onvrijwillige zorg onvermijdelijk is, kiest Sevagram altijd voor de minst ingrijpende vorm en het zo kort mogelijk toepassen van onvrijwillige zorg. Onvrijwillige zorg wordt uitsluitend toegepast om uw welzijn, veiligheid en gezondheid te waarborgen.

Voorbeelden van ernstig nadeel zijn situaties waarin sprake is van:

- levensgevaar voor uzelf of iemand anders;
- ernstig lichamelijk letsel voor u of iemand anders;
- ernstige psychische, materiële, immateriële of financiële schade voor u of iemand anders;
- ernstige verwaarlozing of maatschappelijke teloorgang van u of iemand anders;
- ernstig verstoorde ontwikkeling van u of iemand anders;
- bedreiging van uw veiligheid, bijvoorbeeld doordat u onder invloed van een ander raakt;
- hinderlijk gedrag waarmee u agressie van anderen oproept;
- gevaar voor de algemene veiligheid van personen of goederen.

Stappenplan

Onderstaand stappenplan wordt toegepast als er wordt overwogen onvrijwillige zorg in te zetten. Dan is de zorgverantwoordelijke vanuit de Wzd verplicht om een stappenplan te volgen. Dit stappenplan ziet er als volgt uit:

- Stap 1: De zorgverantwoordelijke overlegt met minstens één andere deskundige van een andere discipline of er alternatieve mogelijkheden zijn voor vrijwillige zorg.
- Stap 2: Zijn er geen alternatieve mogelijkheden voor het verlenen van vrijwillige zorg, dan volgt uitgebreid overleg met andere deskundigen.
- Stap 3: Wanneer het echt niet anders kan wordt in het zorgleefplan opgenomen dat onvrijwillige zorg noodzakelijk is. Hiervoor moet de Wzd-functionaris toestemming geven. Vervolgens wordt inzet van onvrijwillige zorg periodiek geëvalueerd en is er aandacht voor de afbouw hiervan.

U en uw vertegenwoordiger mogen aanwezig zijn bij de diverse

gesprekken die in het kader van het stappenplan worden gevoerd.

Verlof en ontslag

Als u onvrijwillig verblijft op basis van een rechterlijke machtiging of inbewaringstelling binnen Sevagram is het niet toegestaan zonder toestemming de accommodatie te verlaten. Hiervoor kunt u (of uw vertegenwoordiger) verlof of ontslag aanvragen. Verlof bevat een tijdelijke afwezigheid terwijl ontslag betekent dat u de accommodatie definitief verlaat.

De Wzd-functionaris beoordeelt uw aanvraag en kan voorwaarden verbinden aan uw verlof of ontslag.

Cliëntvertrouwenspersonen

Zowel u als uw vertegenwoordiger hebben recht op ondersteuning bij vragen en/of klachten voortvloeiend uit de Wzd.

Externe vertrouwenspersoon Wzd

Bij vragen en/of klachten over de Wzd kunt u terecht bij de externe cliëntvertrouwenspersoon van Stemgever.

Deze vertrouwenspersoon werkt onafhankelijk en is dus niet in dienst bij Sevagram.

☎ 088 929 40 99

✉ info@stemgever.nl

Interne vertrouwenspersoon

Heeft u behoefte aan ondersteuning, informatie of bemiddeling bij een algemene vraag of klacht (die geen betrekking heeft op de Wzd), dan kunt u een beroep doen op de cliëntvertrouwenspersoon van Sevagram.

☎ 088 991 21 32

Klachtenregeling

Klachtenloket Sevagram

U (of uw vertegenwoordiger/familie) kan een klacht indienen als u het niet eens bent met de wijze van behandeling, zorg- en/of dienstverlening door Sevagram. Dit kunt u doen bij het klachtenloket van Sevagram. Informatie hierover treft u aan in de brochure 'Uw mening, suggestie of klacht, uw rechten als cliënt'.

☎ 088 991 21 32

✉ klachtenloket@sevagram.nl

Klachtencommissie onvrijwillige zorg ActiZ

Voor specifieke klachten over de uitvoering van onvrijwillige zorg kunt u terecht bij het klachtenloket van Sevagram. Het klachtenloket dient uw klacht in bij de onafhankelijke klachtencommissie onvrijwillige zorg van ActiZ.

🌐 www.kcoz.nl

Uitsluitend om uw welzijn, veiligheid en gezondheid te waarborgen

